

Saksfremlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
07/24	Teknisk, Miljø- og Planutvalget	31.01.2024

OMRÅDEREGULERING FOR NORMANNSET HAVNE- OG INDUSTRIOMRÅDE – UTLEGGING TIL NYTT OFFENTLIG ETTERSYN

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret besluttet i februar 2017 å igangsette reguleringsplanarbeid for Normannset med sikte på å klargjøre sjønære areal til industri, fortrinnsvis fiskerinæringen, men også andre aktører med større arealbehov. Areal til større sjørettet industri er oppbrukt i Mehamn, og intensjonen med Normannset er å sikre kommunesenteret tilgjengelig næringsareal for framtidig vekst. Planprogrammet ble samtidig sendt på høring og senere fastsatt i april samme år.

Forslag til områderegulering med konsekvensutredning ble besluttet lagt ut til offentlig ettersyn i februar 2020. Planforslaget besto da av industriområder og havneanlegg på vest- og østsiden av Normannsetfjorden, samt molo fra Vevikneset til Lille Kamøya. I planens sjøareal (Normannsetfjorden) ble det også åpnet for akvakultur, men ikke artene laks, ørret og regnbueørret.

Innstilling:

Teknisk, Miljø og Planutvalget vedtar i medhold av plan- og bygningsloven § 12-10 å legge revidert forslag til områderegulering med konsekvensutredning for Normannset havne- og industriområde ut til nytt offentlig ettersyn- og sende planforslaget på høring, med høringsfrist på 6 uker.

Teknisk, Miljø- og Planutvalget 31.01.2024

Behandling

Votering innstilling: Enstemmig vedtatt.

TMP - 07/24 vedtak

Teknisk, Miljø og Planutvalget vedtar i medhold av plan- og bygningsloven § 12-10 å legge revidert forslag til områderegulering med konsekvensutredning for Normannset havne- og industriområde ut til nytt offentlig ettersyn- og sende planforslaget på høring, med høringsfrist på 6 uker.

Enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger:

Vedlegg:

1. Plankart datert 21.12.23 (rev. 1)
2. Planbestemmelser datert 09.01.24
3. Planbeskrivelse med konsekvensutredning datert 09.01.24 og vedlegg 1-11

Kommunestyret besluttet i februar 2017 å igangsette reguleringsplanarbeid for Normannset med sikte på å klargjøre sjønære areal til industri, fortrinnsvis fiskerinæringen, men også andre aktører med større arealbehov. Areal til større sjørettet industri er oppbrukt i Mehamn, og intensjonen med Normannset er å sikre kommunesenteret tilgjengelig næringsareal for framtidig vekst. Planprogrammet ble samtidig sendt på høring og senere fastsatt i april samme år.

Forslag til områderegulering med konsekvensutredning ble besluttet lagt ut til offentlig ettersyn i februar 2020. Planforslaget besto da av industriområder og havneanlegg på vest- og østsiden av Normannsetfjorden, samt molo fra Vevikneset til Lille Kamøya. I planens sjøareal (Normannsetfjorden) ble det også åpnet for akvakultur, men ikke artene laks, ørret og regnbueørret.

Til planforslaget ble det fremmet innsigelse fra Avinor av hensyn til flysikkerhet (fare for «birdstrike») ved Mehamn lufthavn. Fylkesmannen i Troms og Finnmark (nå: Statsforvalteren) fremmet innsigelse til planforslaget pga. mangelfull utredning av risiko for påvirkning av økosystem og tap av nasjonalt og regionalt viktig naturmangfold med rødlista fuglearter, samt at etablering av molo til Vevikskjæret og Lille Kamøya vil få svært negative konsekvenser for fugl.

I juni 2020 besluttet kommunestyret å håndtere innsigelsene til planforslaget på følgende måte:

1. Plangrensa trekkes inn slik at Vevikneset, Vevikskjæret og Lille Kamøya ikke blir berørt av reguleringsplanen.
2. Plangrensa vurderes endret slik at Mottaksstasjonen ikke inngår i reguleringsplanen.
3. For å øke kunnskapsgrunnlaget for påvirkning av økosystem og naturmangfold, iverksettes utvidede utredninger.

Natur og Samfunn gjennomførte sommeren 2020 et feltarbeid med kartlegging av hekkende fugl på Lille Kamøya og Vevikskjæret, samt at sjøbunnen i Normannsetfjorden ble vurdert og kartlagt nærmere for marine naturtyper. Arbeidet med å ferdigstille planen har etter dette ikke vært mulig å prioritere før i år.

Gjenopptakelse og revisjon av planforslaget er utløst av at oppdrettsselskapet Mowi har ønske om å etablere en lokalitet på innsida av Lille Kamøya til lakseoppdrett. Kommunestyret har tidligere vært positiv til å gi Mowi dispensasjon fra arealplanen til lokaliteten, men dette førte ikke fram etter høring i 2021 til berørte myndigheter. Arealavklaring av lokaliteten fremmes derfor som del av revidert forslag til områderegulering for Normannset, herunder med konsekvensutredning av lokaliteten.

Revidert forslag til områderegulering for Normannset havne- og industriområde er vist på vedlagt plankart, datert 21.12.23 (rev. 1). Planområdet reguleres til følgende formål:

- Bebyggelse og anlegg
 - Industri
 - Naust
- Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur
 - Veiformål
- Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR)
 - LNFR-areal for nødvendige tiltak
 - Friluftsmål
 - Vern av kulturminner og kulturmiljø

- Bruk og vern av sjø og vassdrag
 - Ferdsel
 - Havneområde i sjø
 - Akvakultur
 - Friluftsområde i sjø

Høring/innspill og medvirkning:

Varsel om endring av planforslaget med orientering om konsekvensutredning av lokalitet til lakseoppdrett ved Lille Kamøya ble sendt berørte myndigheter 3. juli. Mottatte innspill til varselet er oppsummert og kommentert i planbeskrivelsens kap. 8.2.

I hovedtrekk går *Statsforvalteren i Troms og Finnmark* mot etablering av akvakultur for lakseoppdrett i planen. De mener lokaliteten vil være i konflikt med nasjonale/vesentlig regionale miljøsyn pga. ulemper for hekkende rødliste-fuglearter og hensynet til villaks i Sandfjordelva og Risfjordelva. Statsforvalteren varsler at innsigelse til et forslag om lakseoppdrett er svært sannsynlig.

Avinor krever at det utføres en risikoanalyse av fare for «birdstrike» som følge av akvakultur ved Lille Kamøya. En slik risikoanalyse ble utført av Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssentar i 2022. Etter oversendelse av denne til Avinor, gjorde Avinor en fornyet risikovurdering der akvakultur kan tillates dersom gitte avbøtende tiltak legges til grunn. Dette er drøftet nærmere i sær møte med Avinor, og tiltakshaver har etter en intern gjennomgang konkludert med at de avbøtende tiltakene legges til grunn for driften ved lokaliteten.

Kystverket, Fiskeridirektoratet, Sametinget og UiT Universitetsmuseet har ingen vesentlige merknader eller viser til utredningskrav som forventes oppfylt i saken.

Åpent medvirkningsmøte i Mehamn

Det ble avholdt et åpent medvirkningsmøte i Mehamn 1. november 2023 for å kartlegge fiskeriinteresser og lokal bruk i og ved planområdet. Tiltakshaver Mowi var også representert og redegjorde for planene for lokaliteten og sin drift. Det ble ikke fremsatt vesentlige innvendinger til forslaget om akvakultur ved Lille Kamøya blant de vel 20 fremmøtte innbyggerne.

Endringer i planforslaget som følge av innspill og merknader i 2023:

- Tidl. bestemmelse 3.1 er fjernet slik at terrengbearbeiding og utfylling mv. ikke lenger er unntatt plankrav (detaljregulering).
- Areal til friluftsmål rundt Normannsetpollen er utvidet så langt som mulig mot øst. Av hensyn til sannsynlig adkomstpunkt for IND2 til fylkesveien, er det ikke mulig å utvide friluftsmålet lenger øst enn foreslått.
- Hensynssone for naturmiljø er lagt rundt Lille Kamøya og 100 meter ut i sjø. Hensynssonen regulerer ferdselsforbud i sårbar periode for fugl (april–juli).
- Avbøtende tiltak mtp. fare for «birdstrike» er innarbeidet i planbestemmelsene kap. 2.3 slik at bl.a. planens ROS-analyse skal legges til grunn for akvakulturtillatelser mv. og Avinor skal være høringspart til slike søknader.

Vurdering:

Det er administrasjonens vurdering at revidert forslag til områderegulering oppfylder politiske målsettinger og tidligere vedtak knyttet til arealdisponering og utvikling av Normannset, samt kommuneplanens arealdel i hovedsak. I 2023 er saken ytterligere belyst ved at Mowis forslag til lokalitet for lakseoppdrett ved Lille Kamøya er konsekvensutredet. Det vises i den sammenheng til planbeskrivelsen med vedlagte konsekvensutrednings-delrapporter.

Det er særlig konsekvenser for naturmangfold og vannmiljø som gjør seg gjeldende i denne saken, og spesielt spørsmålet om lakseoppdrett skal tillates i planområdet. Under er miljørettslige prinsipper som skal legges til grunn i saker som berører naturmangfold (naturmangfoldloven § 7 og vannforskriften § 12) nærmere vurdert.

Administrasjonen vurderer at planforslaget potensielt utløser store samfunnsinteresser for Mehamn og Gamvik kommune. Mowi vil sannsynligvis være første aktøren som etablerer seg med ny aktivitet i Normannsetfjorden, og har selv synliggjort at de forventer tilføre kommunen mellom 6-8 nye arbeidsplasser. I tillegg kommer verdi av innkjøp lokalt og statlig årlig tilskudd til kommunen fra Havbruksfondet. Mowi vil søke å etablere lokaliteten så snart arealet er klarert i kommunens plan, og kan etter administrasjonens vurdering fungere som «fødselshjelper» for annet næringsliv og etableringsvilje i kommunen generelt og Normannset konkret.

I saker som denne må til sist samfunnsinteresser og fordeler av planen vektet opp risiko for miljøskade og andre negative konsekvenser. Hva som skal bli tungen på vektskåla er mange tilfeller et politisk skjønn. Administrasjonen finner det begrunnet at samfunnsinteresser kan tillegges betydelig vekt i saken og at risiko for vesentlig miljøskade er lav. Etter en helhetlig vurdering anses foreslått lokalitet som egnet. Det kan også legges til at det ikke finnes andre mulige lokaliteter til lakseoppdrett i kommunen som er bedre egnet mtp. risiko for miljøskade på rødliste-fuglearter og anadrome vassdrag. Slik sett er Lille Kamøya et spørsmål om være eller ikke være for lakseoppdrett i kommunen.

Om naturmangfold og foreløpig vurdering etter naturmangfoldloven § 7:

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold som berøres av planforslaget er beskrevet i konsekvensutredningen med tilhørende delrapporter vedlagt planbeskrivelsen. I delrapportene er alt eksisterende og tilgjengelig datagrunnlag for naturmangfold lagt til grunn. Det vurderes at kunnskapen om naturmangfoldet i planområdet er godt, herunder er det gjort flere vitenskapelige feltkartlegginger.

Kartlegging av fugl på og rundt Lille Kamøya i juni 2023 viste tilhold av i alt 8 rødlistearter (gråmåke, krykkje, storskarv, teist, ærfugl, tyvjo, steinvender og gråspurv). Av disse har krykkje høyest rødlistekategori (EN, sterkt truet). I konsekvensutredningen er det konkludert med svært stor verdi for Lille Kamøya som viktig hekke- og næringsssøksområde for flere arter av særlig stor og stor forvaltningsinteresse. Antatt påvirkning av akvakultur gir betydelig konsekvens for delområde fugl.

Regionalt viktige anadrome vassdrag i planens influensområde er vurdert som Sandfjordelva og Risfjordelva. Begge disse vassdragene har moderat eller dårlig status etter kvalitetsnormen for villaks. Ytterligere forringelse kan ikke tillates, uttaler Statsforvalteren i Troms og Finnmark i sitt svar til varsel om endring av planforslaget. I konsekvensutredningen er det konkludert med middels verdi for laks på grunn av status som rødlistet (NT, nær truet). Antatt påvirkning av akvakultur (verste scenario) gir betydelig konsekvens for vannforekomst pga. risiko for forringelse av et kvalitetselement etter kvalitetsnormen for villaks (genetisk påvirkning).

Det er knyttet usikkerhet til påvirkningen av akvakultur på anadrom fisk og i noen grad sårbare fuglearter på og rundt Lille Kamøya. Anadrome vassdrag i planens influensområde vil bare berøres dersom det rømmer fisk fra anlegget og den rømte oppdrettslaksen vandrer opp i vassdraget for å gyte. Med støtte i konsekvensutredningen, er det administrasjonens vurdering at akvakultur for lakseoppdrett ved Lille Kamøya medfører risiko for skade på villaksbestanden i Sandfjord- og Risfjordelva samt for rødliste-fuglearter ved Lille Kamøya. Selv om det knytter seg en viss usikkerhet til omfanget av skaden på villaks og fugl, tilsier føre-var-prinsippet at det stilles vilkår etter sektorregelverket for akvakulturtillatelser som bidrar til å oppnå kvalitetsnormens mål om god tilstand for villaks i vassdragene samt forhindrer forstyrrelser for hekkende fugl på Lille Kamøya. Til planforslaget er det tatt med en hensynssone rundt Lille Kamøya som regulerer ferdselsforbud på øya og inntil 100 meter ut i sjø i den sårbare perioden av året fra 1. april til 30. juli.

Avbøtende tiltak og vilkår for å unngå skade på naturmangfold forutsettes nærmere spesifisert i samband med søknad og tillatelse etter akvakulturloven. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene med tiltaket, i tråd med nml. 11 og 12. Tiltakshaver har allerede signalisert at de ser for seg følgende to avbøtende tiltak: 1) Initiere overvåking av vassdrag og 2) være med på finansiering av fiskefeller i vassdrag. Tilsvarende forutsettes senere detaljreguleringer for industri vurdere avbøtende tiltak og vilkår for å unngå skade på naturmangfold.

I vurderingene over er det vektlagt rødliste-arter der vesentlig påvirkning av planforslaget er sannsynliggjort i konsekvensutredningen. Videre er virkninger av planlagt akvakultur vektlagt, da kunnskapen om tiltakets påvirkning er større her enn for industriområdene. Sistnevnte områder har plankrav, slik at vurdering etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper forutsettes gjort på mer detaljert grunnlag senere.

Om vannforskriften og vurdering av om § 12 kommer til anvendelse:

Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som sikrer en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene. Alt ferskvann, grunnvann og vann i kystnære områder skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes. Alle vannforekomster skal som hovedregel opprettholde eller oppnå god økologisk tilstand eller godt økologisk potensial samt god kjemisk tilstand i tråd med nærmere angitte kriterier.

Vannforskriften § 12 stiller vilkår for når en aktivitet eller inngrep i en vannforekomst kan gjennomføres, i tilfeller hvor aktiviteten eller inngrepet påvirker miljøet i vannforekomsten negativt. Bestemmelsen kommer til anvendelse dersom aktiviteten eller inngrepet kan føre til at «miljømålene ikke nås» eller at «tilstanden forringes». For ny bærekraftig aktivitet, som i tilfellet akvakultur, tillates kun forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god til god tilstand jf. § 12 første ledd bokstav b.

Konsekvensutredningen av lakseoppdrett ved Lille Kamøya påviser risiko for forringelse av et av kvalitetselementene i kvalitetsnorm for villaks for vannforekomstene Sandfjordelva og Risfjordelva (genetisk påvirkning). Vurderingen tar utgangspunktet i et verste scenario, og medfører at vannforskriften § 12 til kommer til anvendelse. Tillatelse til lakseoppdrett kan etter dette ikke gis da vilkåret i § 12 første ledd bokstav b om minst god tilstand ikke oppnås.

I denne saken må det likevel vektlegges stor grad av usikkerhet da risiko for forringelse kun inntreffer i tilfelle rømming og at rømt oppdrettslaks vandrer opp elv for å gyte. Akvakulturdriftforskriften, forskrift om krav til teknisk standard for anlegg (NYTEK23), kombinert med næringens nullvisjon og fokus på rømmingsforebyggende arbeid, samt regelverket knyttet til utfisking av rømt oppdrettsfisk (OURO), gjør at administrasjonen venter risiko såpass lav at forringelse likevel ikke er påregnelig. Etter denne vurderingen kommer vannforskriftens § 12 ikke til anvendelse da ingen vannforekomster forringes og tiltaket heller ikke påvirker vannforekomstenes måloppnåelse negativt.

Fra Skandinavisk Naturovervåknings (SNA-notat 22/2023) risikovurdering av foreslått lokalitet Lille Kamøya, siteres følgende sluttbemerkning: «*Dersom det kan forutsettes at etablering av et nytt oppdrettsanlegg følges opp med både overvåking som styrker forvaltningsgrunnlaget og tiltak for å begrense eller hindre oppvandring av pukkellaks, skal det ikke utelukkes at sum av påvirkninger ikke endres innenfor det angitte influensområdet.*» Tiltakshaver Mowi har som nevnt signalisert vilje til å bidra til både overvåking og fiskefeller i vassdrag.

Om hensynet til flysikkerhet for risiko for «birdstrike»:

Det er utført risikoanalyse for oppdrettsanlegg ved Lille Kamøya med tanke på fare for «birdstrike» ved Mehamn lufthavn. Risikoanalysen konkluderte med at gitte avbøtende tiltak bør legges til grunn for virksomheten, noe Avinor også har krevd. Tiltakshaver har bekreftet at de kan etterleve alle de

avbøtende tiltakene i sin drift ved lokaliteten. Hensynet til flysikkerhet og risiko for «birdstrike» anses med dette for avklart og på et akseptabelt nivå.

Om konsultasjonsplikt med samiske interesser:

Etter sameloven kap. 4 har kommunen plikt til å konsultere berørte samiske interesser i plansaker. Det legges til grunn at reinbeitedistrikt 9 er å anse som berørt samisk interesse i denne saken. Kommunen plikter å varsle muligheten for å be om konsultasjon i samband med høring og offentlig ettersyn av planforslaget. Slikt varsel skal besvares innen rimelig tid.

Kommunedirektørens tilrådning:

Kommunedirektøren finner det begrunnet at samfunnsinteresser kan tillegges betydelig vekt i saken og at risiko for vesentlig miljøskade er lav. Etter en helhetlig vurdering, tilrår kommunedirektøren at revidert forslag til områderegulering med konsekvensutredning for Normannset havne- og industriområde fremmes og legges ut til nytt offentlig ettersyn og sendes på høring i 6 uker. Offentlig ettersyn kunngjøres i Finnmarken og på kommunens nettsider.

Vedlegg

5626-2017.01_beskrivelse_forslag-rev

5626-2017.01_bestemmelser_forslag-rev

5626-2017.01_plankart_forslag-rev

Vedlegg 1 ROS-analyse Normannset-rev-2024

Vedlegg 2 KU Naturmiljø Normannset - Natur og Samfunn-rev-2021

Vedlegg 3 KU Kulturminner Normannset - Natur og Samfunn 2019

Vedlegg 4 KU Landskapsbilde Normannset

Vedlegg 5 KU-temanotat reindrift Normannset

Vedlegg 6 KU-temanotat friluftsliv Normannset

Vedlegg 7 K-not-001-VA-plan Normannset

Vedlegg 8 S-not-001 Teknisk veinotat Normannset

Vedlegg 9 KU Vannmiljø og naturmangfold Lille Kamøya

Vedlegg 10 M-not-001 Kartlegging av sjøfugl

Vedlegg 11 SNA notat 22-2023_Risikovurdering Lille Kamøya

SNA notat 22-2023_Risikovurdering Mowi Kamøya 5.jan24